

Warszawa, dnia 4 października 2019 r.

Poz. 941

**UCHWAŁA NR 92
RADY MINISTRÓW**

z dnia 10 września 2019 r.

**w sprawie przyjęcia „Założeń do Programu przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2021–2027
z perspektywą do roku 2030”**

Rada Ministrów uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Założenia do Programu przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2021–2027 z perspektywą do roku 2030”, zwane dalej „Założeniami”, stanowiące załącznik do uchwały.

§ 2. Koordynowanie i nadzorowanie realizacji Założeń powierza się ministrowi właściwemu do spraw gospodarki wodnej.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *M. Morawiecki*

Załącznik do uchwały nr 92 Rady Ministrów
z dnia 10 września 2019 r. (poz. 941)

ZAŁOŻENIA DO PROGRAMU

PRZECIWDZIAŁANIA NIEDOBOROWI WODY NA LATA 2021–2027 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2030

Wykaz stosowanych skrótów

aPGW – aktualizacja planu gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy

aPWŚK – aktualizacja programu wodno-środowiskowego kraju

Dyrektywa Powodziowa – dyrektywa 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim (Dz. Urz. UE L 288 z 06.11.2007, str. 27)

EKK – Europejska Konwencja Krajobrazowa

MGMiŻŚ – Ministerstwo Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej

MPA – Miejskie Plany Adaptacji

MRiRW – Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

MŚ – Ministerstwo Środowiska

NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

PGW WP – Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie

POliŚ 2014–2020 – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020

POPDO – Projekt Ochrony Przeciwpowodziowej Dorzecza Odry

POPDO W – Projekt ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry i Wisły

PPSS – plan przeciwdziałania skutkom suszy

PZRP – plan zarządzania ryzykiem powodziowym

PPNW – Program przeciwdziałania niedoborowi wody – Program przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2021–2027 z perspektywą do roku 2030

RDW – Ramowa Dyrektywa Wodna – dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz. Urz. WE L 327 z 22.12.2000, str. 1, z późn. zm. – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 5, str. 275, z późn. zm.)

RPO 2014–2021 – regionalny program operacyjny na lata 2014–2021

RZGW – regionalny zarząd gospodarki wodnej

SOR – Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

SPA 2020 – Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

UE – Unia Europejska

WFOŚiGW – wojewódzki fundusz ochrony środowiska i gospodarki wodnej

Spis treści:

Aktualny stan i charakterystyka retencji wodnej w Polsce	3
Dotychczasowe i obecne działania w zakresie rozwoju retencji wodnej	6
Zakres, cel główny i priorytety PPNW	11
Oczekiwane efekty realizacji PPNW	13
Środki i narzędzia.....	14
Harmonogram opracowania PPNW	16
Powiązania z dokumentami o charakterze międzynarodowym oraz dokumentami strategicznymi i planistycznymi	16
Potencjalne źródła finansowania wdrożenia PPNW	19

Aktualny stan i charakterystyka retencji wodnej w Polsce

Na stan zasobów wodnych oraz retencji w Polsce ma wpływ wiele czynników, wśród których największe znaczenie mają uwarunkowania fizjograficzne. Prognozowane zmiany klimatu oraz postępująca antropopresja spowodują, że w przyszłości zarówno zasoby wodne, jak i retencja ulegną zmniejszeniu.

Położenie geograficzne w zasięgu klimatu umiarkowanego ciepłego przejściowego ma wpływ na niekorzystne warunki hydrologiczne i kształtowane przez nie niewielkie zasoby wodne naszego kraju. Polska leży na obszarze, gdzie ścierają się wpływy klimatu oceanicznego i kontynentalnego. Powoduje to nieprzewidywalność opadów oraz ich sezonową i obszarową zmienność. W związku z tym na terenie kraju mogą występować zarówno podtopienia i powódzie, jak i susze.

Ilość opadów w Europie maleje w kierunku z zachodu na wschód, od oceanu w głąb kontynentu. Dlatego w Polsce, w porównaniu do krajów Europy Zachodniej, opady są mniejsze. Dodatkowo, ze względu na zróżnicowanie geomorfologiczne, roczna suma opadów maleje w kierunku z południa na północ. Średni opad dla Polski wynosi ok. 600 mm, przy czym na obszarze wschodniej Wielkopolski, na Kujawach i na północno-zachodnim Mazowszu spada rocznie ok. 450 mm opadów, natomiast na obszarach górskich i podgórskich wzrasta nawet do 2000 mm. Zasoby wód powierzchniowych rozmieszczone są w sposób nierównomierny. Południowe obszary kraju (tereny wyżynne i górskie) charakteryzują się większą ich ilością, natomiast środkowa, wschodnia i w mniejszym stopniu północna część Polski boryka się z deficytem wody, co wynika w szczególności z niekorzystnych warunków hydrogeologicznych i glebowych.

W ostatnich latach deficyt wody i związane z nim zjawisko suszy nasiliły się. Wynika to zarówno z nasilającej się antropopresji, jak i zmian klimatu. Powszechny proces urbanizacji i towarzyszące mu uszczelnianie powierzchni biologicznie czynnych w obszarze zlewni przyczynią się do niekorzystnej zmiany bilansu zasobów wodnych.

Podczas ostatnich suszy obserwowane były okresowe deficyty wody skutkujące przede wszystkim niedoborem wody w uprawach rolnych i głębokimi niżówkami w rzekach, ograniczającymi pobór wody na cele energetyczne. Nie tylko problem suszy ulega nasileniu. W okresie ostatnich 30 lat w Polsce wystąpiły dwie katastrofalne powódzie – w 1997 r. i 2010 r. Doświadczenia zebrane podczas tych wydarzeń potwierdziły, że zbiorniki retencyjne mogą być jednym z narzędzi w walce z powodzią.

Skutki powodzi i susz można zmniejszyć przez zwiększenie pojemności retencyjnej zlewni rzek, co będzie miało również pozytywny wpływ na stan gleb oraz ekosystemów wodnych i od wód zależnych. Niestety obecnie całkowita ilość magazynowanej wody w istniejących zbiornikach retencyjnych w Polsce wynosi ok. 4 mld m³, co stanowi tylko nieco ponad 6,5% objętości średniorocznego odpływu rzecznoego. Większość wód jest retencjonowana w

zbiornikach o pojemności powyżej 3 mln m³. Największy udział mają zbiorniki o pojemności powyżej 100 mln m³ (11 zbiorników), których łączna pojemność wynosi ponad 2 345 mln m³. W obiektach zaliczanych do małej retencji wodnej gromadzone jest ok. 826 mln m³. Warunki fizyczne i geograficzne Polski stwarzają natomiast możliwości retencjonowania 15% średniego rocznego odpływu.

Z uwagi na fakt, że odpływ z głównych rzek kształtuje się w zlewniach zlokalizowanych w ok. 85% na terytorium kraju, to od polskiej polityki wodnej zależy, ile wody zostanie zretencjonowane.

Analizując zasoby wodne Polski, należy także uwzględnić wody podziemne. Szacuje się, że w poziomach wodonośnych retencjonowane jest ok. 4 tys. km³ wody, z czego ok. 25% bierze udział w aktywnym krążeniu wód, zasilając rzeki. Zależnie od warunków hydrogeologicznych, morfologicznych, klimatycznych i zagospodarowania terenu zlewni, 30–70% przepływu rocznego rzek pochodzi z zasilania wodami podziemnymi.

Za zwiększeniem retencji przemawia również fakt, że nasz kraj znajduje się na przedostatnim miejscu w Europie pod względem zasobów wodnych. W Polsce na jednego mieszkańca przypada ok. 1600 m³/rok (ilość wody odpływającej z danego kraju na jednego mieszkańca). W trakcie suszy wskaźnik ten obniża się do wartości poniżej 1000 m³/rok/osobę. Średnia wartość ww. wskaźnika w Europie jest prawie 3 razy większa i wynosi ok. 4500 m³/rok/osobę. Biorąc powyższe pod uwagę, nasz kraj należy do grupy państw zagrożonych deficytem wody.

Sytuacja, która miała miejsce w 2015 r. i 2018 r., dobitnie pokazała, że zasoby wodne w Polsce są niewystarczające, a jej konsekwencje odczuwalne były nie tylko przez wiele gałęzi gospodarki, ale również przez środowisko naturalne.

Aktualne wyniki badań wskazują, że zmiany klimatu negatywnie wpłyną na dostępność wody, co z kolei rozpocznie proces pogłębiania się jej deficytu w całej Europie. Wzrost globalnej temperatury doprowadzi także do wzrostu intensywności i częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych. W związku ze zmianami klimatycznymi Polska doświadczy zmiany rocznego rozkładu opadów, skutkującej występowaniem dłuższych okresów bezdeszczowych, a także większą częstością występowania i większym natężeniem opadów nawałnych. W Polsce, podobnie jak w większości krajów europejskich, niższe opady w lecie i wzrost temperatur oraz parowania doprowadzą do częstszych i intensywniejszych letnich susz. Równocześnie wzrost intensywności i częstotliwości deszczy nawałnych zwiększy ryzyko powodziowe, zwłaszcza na obszarach zurbanizowanych, na których częściej będą występować powodzie błyskawiczne. Ponadto przeprowadzone prognozy zmian klimatu wskazują na możliwość obniżenia się przepływów rzecznych w II połowie XXI wieku w stosunku do obecnie obserwowanych. Wzrost temperatury i nasłonecznienia, a w konsekwencji zwiększenie parowania, przy opadach o tej samej, co

obecnie, wysokości, skutkować będą zmianą bilansu wodnego, w tym obniżeniem przepływów w rzekach.

Zwiększenie potencjalnych warunków dla retencjonowania wód, czyli systemowej zdolności do gromadzenia zasobów wodnych i przetrzymywania ich przez dłuższy czas w środowisku biotycznym i abiotycznym, jest optymalnym działaniem adaptacyjnym do skutków zmian klimatu oraz mitygującym te zmiany. Stosowanie różnych form retencji, w tym naturalnej (realizowanej za pomocą środków mających na celu ochronę zasobów wodnych przez przywracanie lub utrzymanie naturalnych ekosystemów), w znacznym stopniu przyczyni się do zmniejszenia wrażliwości społeczeństwa, środowiska i gospodarki kraju na skutki zmian klimatu. Zapewnienie odpowiedniej ilości wody w warunkach dużej niepewności klimatycznej przez jej racjonalne wykorzystanie pozwoli zaspokoić potrzeby wodne wszystkich użytkowników.

Działania z zakresu retencji wodnej mają na celu zmniejszenie oraz spowolnienie odpływu ze zlewni. Na wielkość i prędkość odpływu wpływa wiele czynników: warunki hydrologiczno-meteorologiczne, zasilanie (opadem lub wodą z topniejącej pokrywy śnieżnej), warunki topograficzne i geologiczne, rodzaj i sposób uprawy gleby, pokrycie terenu roślinnością, zabudowa i zagospodarowanie terenu zlewni. W wyniku urbanizacji, postępującej zabudowy terenów nadrzecznych, eksploatacji kopalni oraz niewłaściwie prowadzonej gospodarki rolnej następuje zmiana stosunków wodnych w zlewni. Zwiększanie udziału powierzchni nieprzepuszczalnych w zlewni (przez zabudowę, rozwój infrastruktury drogowej itd.) powoduje wzrost i przyspieszenie spływu powierzchniowego, zmniejszenie parowania przez roślinność i powierzchnię gruntu oraz, w wyniku zmniejszonej infiltracji wód opadowych, obniżanie się poziomu wód gruntowych i ograniczanie odbudowy ich zasobów.

Działania kształtujące strukturę użytkowania terenu, takie jak zalesianie czy tworzenie zadrzewień, zwiększają infiltrację wody do gleby i gruntu oraz powodują wzrost oporów ruchu dla wody płynącej po powierzchni, co spowalnia i zmniejsza objętość spływu powierzchniowego. Istotną rolę w zakresie wzrostu potencjału infiltracyjnego gleby odgrywają także działania z zakresu retencji glebowej, w tym odpowiednie zabiegi agrotechniczne (np. tarasowanie zboczy, głęboka orka, wapnowanie, zwiększanie zawartości próchnicy). Z przeprowadzonych badań wynika, że gleby leśne w Polsce są w stanie retencjonować 8,5 mld m³ wody, natomiast szata roślinna – 19 mld m³.

Wzrost infiltracji opadów atmosferycznych do gruntu i w konsekwencji wzrost retencji wód podziemnych, przy jednoczesnym zmniejszeniu spływu powierzchniowego wód opadowych, przyczynia się do zwiększania zasilania podziemnego rzek i wyrównywania odpływu rzeczno-ego w ciągu roku, co istotnie eliminuje głębokie niżówki i łagodzi skutki suszy oraz obniża wezbrania rzeczne.

Poza wymienioną retencją glebową oraz retencją krajobrazową bardzo ważną rolę, nie tylko w zakresie zwiększania zasobów wodnych, odgrywa retencja wód powierzchniowych,

realizowana przez tak zwaną dużą retencję (zbiorniki o pojemności powyżej 5 mln m³), małą retencję (zbiorniki o pojemności poniżej 5 mln m³, w tym stawy hodowlane) oraz mikroretencję (zbiorniki o pojemności poniżej 0,1 mln m³ i o powierzchni do 1 ha, w tym oczka wodne, podpiętrzone cieki, w tym cieki podpiętrzone w wyniku działalności bobra europejskiego, urządzenia melioracji wodnych wykorzystane do gromadzenia wody). Zbiorniki retencyjne, poza główną funkcją, jaką jest magazynowanie wody, mogą podnosić także walory przyrodnicze i estetyczne krajobrazu. Duże zbiorniki wodne są ponadto wykorzystywane jako źródło wody dla ludności i gospodarki, w ochronie przeciwpowodziowej, turystyce i rekreacji oraz żegludze. Obiekty piętrzące wodę przy zbiornikach lub na ciekach wykorzystywane są do produkcji energii odnawialnej.

Należy również pamiętać o retencji wód opadowych, która powinna następować optymalnie najbliżej miejsca wystąpienia opadów, w tym na działkach należących do mieszkańców czy innych użytkowników, przede wszystkim przez wykorzystanie usług ekosystemowych, a także, w przypadku braku możliwości zastosowania innych rozwiązań, szczególnie w miastach, również w sieci kanalizacji deszczowej.

Stosowanie różnych form retencji pozwala na uzyskanie wieloaspektowych efektów, gdyż każdy ze sposobów gromadzenia wód pozwala na inny zakres jej wykorzystania. Duże zbiorniki retencyjne pełnią przede wszystkim funkcję przeciwpowodziową i służą zaopatrzeniu w wodę, natomiast główną rolą mikro- i małej retencji oraz retencji glebowej i krajobrazowej jest zatrzymanie wody w środowisku i spowolnienie jej odpływu ze zlewni.

Dotychczasowe i obecne działania w zakresie rozwoju retencji wodnej

Konieczność zwiększenia retencji wodnej jest niezaprzeczalna i została powszechnie uznana za niezbędną przez administrację rządową i samorządową, społeczność naukową oraz organizacje pozarządowe. Dotychczasowe starania o opracowanie strategicznego podejścia do magazynowania wody w Polsce, w tym identyfikacji problemów i szans z tym związanych, nie przyniosły oczekiwanych rezultatów. Powodem były niewystarczające środki finansowe przeznaczone na gospodarkę wodną, brak ciągłości w ich pozyskiwaniu oraz rozproszone kompetencje w zakresie zarządzania zasobami wodnymi.

Dotychczas podejmowane inicjatywy i działania w zakresie retencji wodnej w większości obejmowały tylko jeden sektor lub tylko jeden rodzaj retencji wodnej. Brak spójnego dokumentu, który zapewniałby strategiczne i systemowe podejście, spowodował, że działania podejmowane przez różne podmioty nie były synergiczne.

Przedstawione poniżej analizy najważniejszych projektów i programów dotyczących retencji wodnej obejmują okres ostatnich 20 lat, tj. lata 2000–2019.

Projekty i programy w zakresie retencji wodnej realizowane w okresie 2000–2019

Nazwa	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Zasięg przestrzenny	Okres realizacji	Opis	Rezultaty / Planowane rezultaty
Wojewódzkie programy małej retencji	Zarządy województw, sejmiki województwa, wojewódzkie zarządy melioracji i urzędzeń wodnych (od 1 stycznia 2018 r. PGW WP)	Obszary poszczególnych województw	2004–2016, 2016–2030	Programy zawierały konkretne działania techniczne i nietechniczne, np. budowa obiektów małej retencji oraz rozbudowa i modernizacja już istniejących, budowa i remont obiektów piętrzących, piętrzenie jezior, zwiększenie retencji glebowej i zwiększenie powierzchni zalesionych.	Zwiększenie zasobów dyspozycyjnych wód powierzchniowych, poprawa stosunków wodnych na rzecz zwiększenia retencyjności zlewni na obszarach województw. Programy zostały zrealizowane w niewielkim stopniu.
Zwiększanie możliwości retencyjnych oraz przeciwdziałanie powodzi i suszy w ekosystemach leśnych na terenach nizinnych	Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe	175 nadleśnictw w 17 regionalnych dyrekcjach Lasów Państwowych	2007–2015	Celem była retencja wód powierzchniowo-gruntowych w obrębie zlewni przy jednoczesnym zachowaniu i wspieraniu krajobrazu naturalnego. Realizacja działań w projekcie przyczynia się do zatrzymania nadmiaru wód opadowych na terenach leśnych, spłaszczenia fali powodziowej w niższych partiach zlewni, odtworzenia naturalnych warunków wodnych torfowisk i mokradeł oraz podtrzymania poziomu wód gruntowych i podziemnego zasilania źródeł.	– 3644 obiekty, np. zbiorniki retencyjne, budowle piętrzące, zastawki, jazy, opóźniacze odpływu, – zretencjonowano 42 mln m ³ wody.
Przeciwdziałanie skutkom odpływu wód opadowych na terenach górskich. Zwiększenie retencji i utrzymanie potoków oraz związanej z nimi infrastruktury w dobrym stanie	Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe	55 nadleśnictw w 4 regionalnych dyrekcjach Lasów Państwowych	2007–2015	Celem projektu było spowolnienie odpływu wód z terenów górskich przez zwiększenie możliwości retencyjnych zlewni. Działania prowadzone w projekcie to retencjonowanie i renaturyzacja cieków stałych oraz obszarów podmokłych, ograniczenie spływu powierzchniowego oraz wyrównywanie i spowalnianie przepływu wód wezbraniowych.	– 3553 obiekty, np. oczka wodne, zbiorniki retencyjne, przeciwpowodziowe, modernizacja infrastruktury wodnej, działania przeciwoerozyjne oraz ograniczające spływ powierzchniowy i renaturyzacja cieków, – zretencjonowano ponad 1,5 mln m ³ wody.
Kompleksowy projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu – mała retencja oraz przeciwdziałanie erozji wodnej na terenach nizinnych	Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe	113 nadleśnictw w 17 regionalnych dyrekcjach Lasów Państwowych	2016–2022	Najważniejszym założeniem projektu jest zabezpieczenie lasów na terenach nizinnych przed zagrożeniami wynikającymi ze zmian klimatycznych. Działania ukierunkowane są na prośrodowiskowy rozwój systemów małej retencji i zwiększenie ilości magazynowanej wody oraz realizację zadań z zakresu	– liczba obiektów piętrzących wodę lub spowalniających jej odpływ: 1181 szt., – objętość retencjonowanej wody: 2,1 mln m ³ , – pojemność obiektów małej retencji: 3,3 mln m ³ .

				przeciwdziałania nadmiernej erozji wodnej.	
Kompleksowy projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu – mała retencja oraz przeciwdziałanie erozji wodnej na terenach górskich	Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe	47 nadleśnictw w 4 regionalnych dyrekcjach Lasów Państwowych	2016–2022	Najważniejszym założeniem projektu jest zabezpieczenie lasów na terenach górskich przed zagrożeniami wynikającymi ze zmian klimatycznych. Działania ukierunkowane są na prośrodowiskowy rozwój systemów małej retencji i zwiększenie ilości magazynowanej wody oraz realizację zadań z zakresu przeciwdziałania nadmiernej erozji wodnej.	– liczba obiektów piętrzących wodę lub spowalniających jej odpływ: 1086 szt., – objętość retencjonowanej wody: 400 tys. m ³ , – pojemność obiektów małej retencji: 890 tys. m ³ .

Poza projektami dedykowanymi retencji działania przyczyniające się do jej wzrostu zostały ujęte także w dokumentach planistycznych przygotowywanych przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej oraz dyrektorów RZGW (obecnie PGW WP): planach przeciwdziałania skutkom suszy dla regionów wodnych, planach gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy oraz programie wodno-środowiskowym kraju, planach zarządzania ryzykiem powodziowym i planach utrzymania wód. Dla wszystkich powyższych dokumentów, zgodnie z art. 46 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2018 r. poz. 2081, z późn. zm.), przeprowadzono postępowanie w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W latach 2012–2017 RZGW opracowywały PPSS w regionach wodnych. Plany te nie zawierają konkretnych działań, lecz ich katalogi, bez wskazania konkretnych lokalizacji. W 2014 r. została przygotowana metodyka opracowania planów przeciwdziałania skutkom suszy, a w 2017 r. wykonano jej aktualizację pn. *Ochrona przed suszą w planowaniu gospodarowania wodami – metodyka postępowania*. W opracowaniu zaproponowano szereg działań, których celem jest przeciwdziałanie i łagodzenie skutków suszy, m.in.: opracowanie reguł sterowania urządzeniami wodnymi retencjonującymi wodę w sposób umożliwiający wykorzystanie tych zasobów w okresie suszy, zwiększenie retencji na obszarach rolniczych, kreowanie świadomości rolników w zakresie możliwości tworzenia retencji na obszarach rolnych, realizacja działań inwestycyjnych w zakresie kształtowania lub zwiększania sztucznej retencji.

Obecnie trwają prace nad planem przeciwdziałania skutkom suszy dla obszaru kraju, z uwzględnieniem podziału na obszary dorzeczy. Plan, który zostanie ukończony w 2020 r., zgodnie z art. 184 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2018 r. poz. 2268, z późn. zm.) zawierać będzie m.in. analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych, propozycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji oraz katalog działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

Działania mające na celu zwiększenie retencji (dolinowej, na obszarach zurbanizowanych, rolniczych i leśnych) oraz budowa zbiorników retencyjnych znalazły się także w opublikowanych w 2016 r. PZRP oraz aPGW i aPWŚK. Zarówno PZRP, jak i aPGW obowiązują do 2021 r. Aktualnie trwają prace nad ich przeglądem i aktualizacją.

W pierwszych planach zarządzania ryzykiem powodziowym, wśród 13 celów szczegółowych zarządzania ryzykiem powodziowym, wskazano także utrzymanie oraz zwiększenie istniejącej zdolności retencyjnej zlewni w regionie wodnym oraz ograniczenie istniejącego zagrożenia powodziowego (realizowane m.in. przez budowę obiektów retencjonujących wodę czy budowę i odtwarzanie systemów melioracji). Łącznie w ramach PZRP zaplanowano ponad 1550 działań na łączną kwotę 11,6 mld zł. Wiele z tych inwestycji służy zwiększaniu retencji wodnej.

W celu zapewnienia odpowiedniego poziomu retencji w zlewniach istotne jest prawidłowe wykonywanie bieżących prac utrzymaniowych na ciekach i zbiornikach wodnych. Wykaz tych prac zawarty jest w planach utrzymania wód opracowywanych co 6 lat przez PGW WP. Konieczność działań utrzymaniowych wynika z potrzeby zapewnienia warunków korzystania z wód, w tym utrzymania zwierciadła wody na poziomie umożliwiającym funkcjonowanie urządzeń wodnych.

Ze względu na potrzeby retencjonowania wody bieżące utrzymanie zachowuje lub poprawia właściwe stosunki wodne w obrębie zlewni cieków, zwiększa efektywność funkcjonowania urządzeń wodnych, zapobiega negatywnym zmianom w środowisku przyrodniczym. Istotnym jest także utrzymywanie w dobrym stanie technicznym zbiorników retencyjnych, zapewniając ich prawidłowe funkcjonowanie.

Przygotowywane dokumenty strategiczne w zakresie rozwoju śródlądowych dróg wodnych w Polsce, tj. *Program Rozwoju Odrańskiej Drogi Wodnej* i *Program Rozwoju Drogi Wodnej Rzeki Wisły*, oprócz wskazania działań mających na celu przystosowanie głównych śródlądowych dróg wodnych do klas międzynarodowych, jak się zakłada – skupią się także na kwestiach uwzględniających poprawę bilansu wodnego i właściwego zaspokojenia potrzeb wodnych. Wyniki analiz i studiów przygotowywanych w ramach ww. programów dostarczą konkretnych informacji o zakresie planowanych zamierzeń inwestycyjnych, których realizacja powinna pozwolić m.in. na magazynowanie wody odpływowej, a tym samym przyczyni się do zwiększenia zasobów wodnych przez gromadzenie ich w zbiornikach wodnych. Zasadność ekonomiczna i wpływ na środowisko zaproponowanych działań zostaną poddane ocenie na etapie opracowania programów. Zgodnie z harmonogramem zakończenie prac i przygotowanie ostatecznej wersji ww. programów wraz z prognozą oddziaływania na środowisko planuje się w 2021 r.

Wśród inwestycji zawartych w PZRP, aPGW, aPWŚK, planach utrzymania wód oraz planach i programach inwestycyjnych PGW WP wiele spełnia także funkcje retencyjne. Na podstawie ww. dokumentów planistycznych i programowych stworzono *Wykaz inwestycji Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, realizowanych lub planowanych do*

realizacji, służących poprawie retencji wód, stanowiący załącznik nr 1 do Założeń. Wykaz zawiera zestawienie najpilniejszych inwestycji, możliwych do realizacji w najbliższych latach. Łączny koszt tych działań to ok. 10 mld zł.

W okresie ostatnich 20 lat zostały zakończone prace nad sztucznymi zbiornikami wodnymi. RZGW w Warszawie ukończył zbiornik wodny Wióry na Świślinie, a RZGW w Krakowie – zbiornik wodny Świnna Poręba na Skawie. Zbiornik ten był realizowany w ramach programu wieloletniego *Program budowy Zbiornika Wodnego Świnna Poręba w latach 2006–2015*, ustanowionego ustawą z dnia 4 marca 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Program budowy Zbiornika Wodnego Świnna Poręba w latach 2006–2010” (Dz. U. poz. 784, z późn. zm.). Na końcowych etapach realizacji jest budowa stopnia wodnego Malczyce na rzece Odrze, odbudowa jazu na rzece Rozoga w miejscowości Wykrot oraz przebudowa jazu Krutyń na rzece Krutyni.

Kwestie związane ze zwiększaniem naturalnej retencji, w tym działań mających na celu odtwarzanie meandrów oraz mokradeł, są przedmiotem *Krajowego programu renaturyzacji wód powierzchniowych*, dokumentu przygotowywanego obecnie przez PGW WP. Zakończenie prac nad programem planowane jest w I kwartale 2020 r.

Problem retencji na obszarach zurbanizowanych został ujęty w – realizowanym przez Ministerstwo Środowiska w latach 2017–2019 – projekcie *Opracowanie planów adaptacji do zmian klimatu w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców*. W przygotowanych planach uwzględnione zostały m.in. takie kwestie jak ochrona terenów biologicznie czynnych, kształtowanie powierzchni bioretencji w rozwiązaniach przestrzeni publicznych czy ochrona naturalnych terenów zalewowych. Działania te będą realizowane głównie przez rozwój systemu błękitno-zielonej infrastruktury miast, ze szczególnym uwzględnieniem ich istniejącej osnowy przyrodniczej.

W zakresie retencji wód opadowych w miastach realizowane były także projekty w ramach działania 2.1.5 POLiŚ 2014–2020: *Systemy gospodarowania wodami opadowymi na terenach miejskich*. Rezultatem realizowanych przez miasta projektów są kompleksowe rozwiązania w zakresie zagospodarowania wód opadowych, których efektami są m.in.: zwiększenie ilości retencjonowanej wody oraz zwiększenie wykorzystania wód opadowych w miejscach ich powstawania.

W styczniu 2018 r. weszły w życie przepisy ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne w zakresie wprowadzenia opłat za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej. Zgodnie z art. 269 ust. 1 pkt 1 tej ustawy opłatę za usługi wodne uiszcza się m.in. za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej na skutek wykonywania na nieruchomości o powierzchni powyżej 3500 m² robót lub obiektów budowlanych trwale związanych z gruntem, mających wpływ na zmniejszenie tej retencji przez wyłączenie więcej niż 70% powierzchni nieruchomości z powierzchni biologicznie czynnej na obszarach nieujętych w systemy kanalizacji otwartej lub zamkniętej. Wysokość przedmiotowej opłaty zależy odpowiednio od

wielkości powierzchni uszczelnionej, rozumianej jako powierzchnia zabudowana wyłączona z powierzchni biologicznie czynnej oraz od zastosowania kompensacji retencyjnej.

Zakres, cel główny i priorytety PPNW

W świetle przytoczonych wyżej informacji istnieje zatem pilna potrzeba rozwiązania problemu retencji wody w Polsce, aby stawić czoła skutkom zmian klimatycznych, a także wzmocnić i utrzymywać zasoby wodne w wielkości pozwalającej na zaspokojenie potrzeb zrównoważonego rozwoju gospodarczego i środowiska naturalnego. Dotychczas nie opracowano dokumentu na poziomie krajowym kompleksowo omawiającego możliwości i niezbędne kierunki działań w zakresie rozwoju retencji wodnej.

W związku z powyższym konieczne jest uruchomienie i wdrożenie Programu przeciwdziałania niedoborowi wody (PPNW).

PPNW zostanie opracowany dla obszaru całego kraju, z uwzględnieniem podziału na obszary dorzeczy i regiony wodne.

W ramach prac nad projektem PPNW zostaną przeprowadzone szczegółowe analizy m.in. w zakresie: identyfikacji obszarów zagrożonych deficytem zasobów wodnych, aktualnego i przyszłego (lata 2020–2030 oraz 2030–2050) stanu retencji wodnej w Polsce, w tym dotychczas realizowanych działań z zakresu retencji, stanu prawnego w zakresie retencji wodnej oraz zasobów dyspozycyjnych wód, aktualnych i przyszłych (lata 2020–2030 oraz 2030–2050) potrzeb w zakresie zasobów wodnych.

Następnie, mając na uwadze wyniki przeprowadzonych analiz, zostanie opracowane zestawienie aktualnie realizowanych i planowanych do realizacji działań z zakresu retencji wodnej, wskazanych w dokumentach strategicznych, programowych, planistycznych oraz projektowych, w szczególności w planach przeciwdziałania skutkom suszy, aktualizacji planów gospodarowania wodami, aktualizacji planów zarządzania ryzykiem powodziowym, planach utrzymania wód, krajowym programie renaturyzacji wód powierzchniowych, wojewódzkich programach małej retencji, miejskich planach adaptacji do zmian klimatu (MPA) oraz programie planowanych inwestycji w gospodarce wodnej PGW WP. W powyższym zestawieniu zostaną także uwzględnione wszystkie działania zgłoszone do PPNW, w tym działania zgłoszone przez marszałków województw i wojewodów na etapie opiniowania projektu uchwały.

Zestawienie to zostanie poddane analizie i ocenie mającym na celu wybór działań, których realizacja w istotny sposób zwiększy stopień retencji wody w Polsce oraz przyczyni się do realizacji celu głównego i priorytetów PPNW.

Następnie przeprowadzona zostanie analiza w zakresie kompletności listy wybranych działań priorytetowych. Lista ta w razie potrzeby zostanie uzupełniona o nowe działania służące zwiększeniu retencji wody.

Kolejnym krokiem będzie przygotowanie zestawienia działań z uwzględnieniem m.in. podziału na obszary dorzeczy i regiony wodne, przyporządkowania do priorytetów PPNW,

wskazania efektów realizacji działań, wskazania podmiotu odpowiedzialnego za realizację działania i źródła finansowania działania.

Następnie zestawienie to zostanie poddane analizie kosztów i korzyści oraz zostanie przeprowadzona weryfikacja i doszczegółowienie oczekiwanych efektów realizacji PPNW. Ostatnim etapem prac będzie przygotowanie projektu Programu przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2021–2027 z perspektywą do roku 2030.

Projekt ten zostanie podany konsultacjom społecznym, którym towarzyszyć będzie kampania informacyjno-promocyjna. Dla przygotowanego projektu PPNW zostanie także, zgodnie z art. 46 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, opracowana prognoza oddziaływania na środowisko oraz zostanie przeprowadzona strategiczna ocena oddziaływania na środowisko.

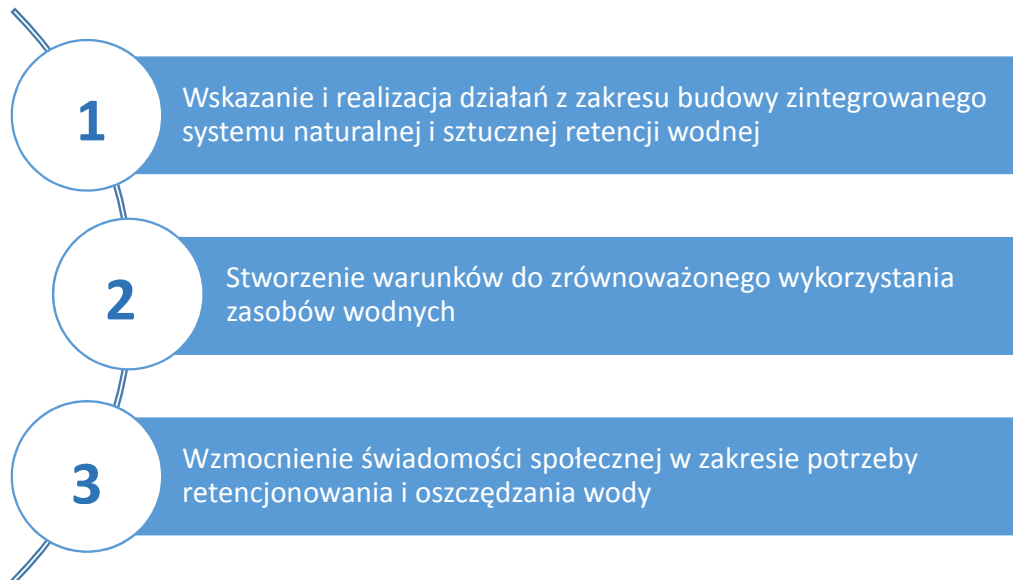
Ostateczny projekt PPNW, uwzględniający uwagi wniesione w trakcie konsultacji społecznych, zostanie przedłożony do akceptacji Kierownictwu MGMIŻŚ.

Cel główny: Zwiększenie retencji wodnej w Polsce

Głównym celem Programu przeciwdziałania niedoborowi wody jest wieloaspektowe określenie, a następnie wdrożenie działań, których realizacja zwiększy retencję wody i umożliwi zatrzymanie jej przez długi czas w środowisku, a następnie wykorzystanie jej w okresach zagrożenia deficytem. Program uwzględniac będzie wszystkie rodzaje retencji wód powierzchniowych wyróżniane ze względu na skalę – mikro-, małą i dużą retencję – oraz rodzaj retencji – naturalną i sztuczną. PPNW obejmie również retencję krajobrazową oraz glebową, a także retencję wód podziemnych będących w strefie aktywnej ich wymiany z wodami powierzchniowymi.

Opracowanie Programu przeciwdziałania niedoborowi wody będzie miało pozytywny wpływ na gospodarkę wodną, zwłaszcza w zakresie ograniczania ryzyka powodziowego i łagodzenia skutków suszy. W ten sposób zwiększy się także odporność gospodarki, środowiska i społeczeństwa na zmiany klimatyczne.

Cel główny Programu przeciwdziałania niedoborowi wody został podzielony na trzy priorytety:

Oczekiwane efekty realizacji PPNW

Zidentyfikowane najważniejsze efekty realizacji Programu przeciwdziałania niedoborowi wody:

- 1) wzrost objętości retencjonowanej wody;
- 2) wzrost pojemności obiektów małej retencji;
- 3) wzrost powierzchni siedlisk hydrogenicznych;
- 4) wzmocnienie ekosystemów powstałych lub utrzymanych w wyniku stosowania środków retencjonowania wód;
- 5) zwiększenie udziału przedsięwzięć z zakresu tworzenia retencji wodnej na poziomie lokalnym i regionalnym;
- 6) zwiększenie społecznej świadomości problemu zmniejszających się zasobów wód i silnej potrzeby ich retencjonowania przez różne dostępne formy;
- 7) stworzenie możliwości sterowania odpływem i regulacji stosunków wodnych;
- 8) łagodzenie skutków suszy ze szczególnym uwzględnieniem terenów wiejskich i obszarów leśnych;
- 9) poprawa klasy i stabilności warunków żeglugowych na śródlądowych drogach wodnych;
- 10) przywrócenie lub poprawa warunków energetycznego wykorzystania wód;
- 11) poprawa warunków rolniczego wykorzystania wód;
- 12) zwiększenie możliwości zagospodarowania zasobów wód powierzchniowych i podziemnych z uwzględnieniem potrzeb ekosystemów od nich zależnych;

- 13) wzrost znaczenia wód w zakresie ich społecznego, przyrodniczego i turystycznego wykorzystania;
- 14) zwiększenie odporności społeczeństwa, gospodarki i środowiska na wpływ zmian klimatu;
- 15) zmniejszenie ryzyka powodziowego, w tym związanego z powodziami błyskawicznymi na terenach zurbanizowanych;
- 16) wzrost jakości wód powierzchniowych przez wykorzystanie naturalnych właściwości samooczyszczania się wód;
- 17) poprawa walorów krajobrazowych obszarów związanych z wodami;
- 18) poprawa planowania i zarządzania w gospodarce wodnej, w tym koordynacji z innymi politykami oraz planami sektorowymi, mającymi wpływ na zasoby wodne i retencję.

Środki i narzędzia

Osiągnięcie efektów będzie możliwe dzięki realizacji działań w ramach poszczególnych priorytetów PPNW, którymi są:

- 1) wskazanie i realizacja działań z zakresu budowy zintegrowanego systemu naturalnej i sztucznej retencji wodnej;**
- 2) stworzenie warunków do zrównoważonego wykorzystania zasobów wodnych;**
- 3) wzmocnienie świadomości społecznej w zakresie potrzeby retencjonowania i oszczędzania wody.**

Z uwagi na fakt, że priorytet pierwszy i drugi są ze sobą powiązane, działania wpisujące się w oba te priorytety przedstawiono razem poniżej:

- 1) renaturyzacja ekosystemów mokradłowych;
- 2) renaturyzacja rzek;
- 3) realizacja i odtwarzanie obiektów małej retencji i mikroretencji na terenach leśnych;
- 4) zalesianie, zadrzewianie oraz przebudowa drzewostanów;
- 5) realizacja i odtwarzanie obiektów małej retencji i mikroretencji na terenach rolniczych;
- 6) promowanie i wdrażanie zabiegów agrotechnicznych zwiększających retencję glebową;
- 7) realizacja i odtwarzanie stawów hodowlanych;
- 8) realizacja nowych oraz przebudowa istniejących systemów melioracyjnych w celu zapewnienia funkcji nawadniająco-odwadniających;
- 9) tworzenie i odtwarzanie zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i przywodnych;
- 10) realizacja obiektów retencjonujących wodę (Realizacja działań zawartych m.in. w Wykazie inwestycji Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie,

realizowanych lub planowanych do realizacji, służących poprawie retencji wód, stanowiących załącznik nr 1 do Założeń, oraz w zgłoszeniach marszałków województw oraz wojewodów, stanowiących załącznik nr 2 do Założeń);

- 11) realizacja innych działań służących poprawie retencji wód przewidzianych w planach inwestycyjnych PGW WP, PZRP, aPGW, aPWŚK, PPSS, planach utrzymania wód (realizacja działań zawartych m.in. w *Wykazie inwestycji Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, realizowanych bądź planowanych do realizacji, służących poprawie retencji wód*, stanowiących załącznik nr 1 do Założeń, oraz w zgłoszeniach marszałków województw oraz wojewodów, stanowiących załącznik nr 2 do Założeń);
- 12) przekształcanie wybranych suchych zbiorników przeciwpowodziowych w zbiorniki retencyjne wielofunkcyjne;
- 13) rekultywacja wyrobisk pogórnich w celu wykorzystania jako zbiorniki retencyjne;
- 14) realizacja MPA oraz inne działania mające na celu zwiększenie retencji w miastach (m.in. błękitno-zielona infrastruktura, retencja wód opadowych i zwiększanie udziału powierzchni biologicznie czynnej).

Działania wpisujące się w priorytet trzeci to działania informacyjne, edukacyjne i konsultacyjne skierowane do trzech grup docelowych: organizacji pozarządowych, administracji samorządowej oraz ogółu społeczeństwa, obejmujące:

- 1) organizację konferencji, warsztatów i szkoleń na różnych szczeblach, w tym szkoleń specjalistycznych z procesu inwestycyjnego w zakresie błękitno-zielonej infrastruktury oraz dotyczących uwzględnienia retencji wodnej, w tym retencji wód opadowych, w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;
- 2) przygotowanie publikacji zawierającej dobre praktyki w zakresie zwiększania retencji w gminie oraz uruchomienie portalu internetowego z praktycznymi informacjami dla gmin dotyczącymi m.in. możliwych źródeł finansowania działań z zakresu retencji, procesu inwestycyjnego czy rozwiązań gotowych do zastosowania;
- 3) promocję tworzenia retencji wodnej przy okazji lokalnych wydarzeń;
- 4) opracowanie publikacji zawierającej dobre praktyki oraz uruchomienie portalu internetowego w zakresie racjonalnego zarządzania wodą w gospodarstwie domowym, zawierającego informacje i materiały (m.in. publikację i spot) oraz praktyczne wskazówki i narzędzia (m.in. kalkulator do oszczędzania wody);
- 5) opracowanie publikacji zawierającej dobre praktyki w zakresie racjonalnego zarządzania wodą w gospodarstwie rolnym;
- 6) przygotowanie i emisja spotu na temat retencji wody;
- 7) powołanie zespołu doradztwa retencyjnego (wspieranie inicjatyw inwestycyjnych obywateli, doradztwo w procesie administracyjnym, wskazywanie źródeł finansowania, analogicznego do doradztwa rolniczego).

W realizację powyższych działań, na różnym poziomie i w różnym stopniu, mogą być zaangażowane m.in.: organy administracji rządowej (MGMiZŚ, MRiRW, MŚ), organy administracji samorządowej, inne podmioty państwowe (PGW WP i Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe), spółki wodne, rolnicy czy też organizacje pozarządowe.

Harmonogram opracowania PPNW

III kwartał 2019 r. – II kwartał 2020 r.
Przygotowanie projektu PPNW

III kwartał 2020 r.
Proces konsultacji społecznych projektu PPNW

II – IV kwartał 2020 r.
Przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko PPNW

IV kwartał 2020 r. – I kwartał 2021 r.
Opracowanie ostatecznej wersji PPNW

Powiązania z dokumentami o charakterze międzynarodowym oraz dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Program przeciwdziałania niedoborowi wody będzie spójny z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na poziomie krajowym i międzynarodowym.

Przygotowanie PPNW wpisuje się w cele zrównoważonego rozwoju zawarte w *Agendzie Zrównoważonego Rozwoju 2030*, przyjętej przez Rezolucję Zgromadzenia Ogólnego ONZ 25 września 2015 r. w Nowym Jorku, w szczególności w cel: zapewnienie dostępności i zrównoważonego zarządzania wodą i urządzeniami sanitarnymi dla wszystkich oraz cel: podjęcie pilnych działań w celu zwalczania zmian klimatycznych i ich skutków.

Założenia PPNW, w tym wskazane rodzaje działań, wpisują się także w kierunki polityki UE w zakresie środowiska, adaptacji do zmian klimatu oraz gospodarki wodnej, w zakresie stosowania naturalnych wielofunkcyjnych działań, których celem jest ochrona i zarządzanie zasobami wodnymi przy wykorzystaniu naturalnych środków i procesów, a tym samym tworzenie błękitno-zielonej infrastruktury. Program przeciwdziałania niedoborowi wody będzie zgodny ze *Strategią UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu*, która wskazuje – wśród obszarów działań o szczególnym znaczeniu dla adaptacji – zrównoważoną gospodarkę wodną.

Głównym narzędziem w zakresie unijnej polityki wodnej służącym wdrażaniu działań z zakresu adaptacji do zmian klimatu jest Ramowa Dyrektywa Wodna, która obliguje państwa członkowskie do uwzględnienia w opracowywanych planach gospodarowania wodami informacji na temat prognozowanych zmian klimatu i ich wpływie na zasoby wodne. Także Dyrektywa Powodziowa wymaga uwzględnienia w dokumentach planistycznych z niej wynikających możliwego wpływu zmian klimatu na występowanie powodzi. Program przeciwdziałania niedoborowi wody będzie opracowywany z uwzględnieniem ustaleń ww. dokumentów planistycznych, tj. aPGW i PZRP.

Zgodnie z art. 13 ust. 5 RDW, plany gospodarowania wodami w dorzeczach mogą być uzupełnione przez opracowanie bardziej szczegółowych programów i planów gospodarowania dla zlewni, sektora, zagadnienia lub typu wód, celem zajęcia się poszczególnymi aspektami gospodarki wodnej. Opracowanie PPNW, stanowiącego program dedykowany zagadnieniu retencji wodnej i zasobów wodnych, stanowi wypełnienie delegacji określonej w ww. art. 13 ust. 5 RDW.

Program przeciwdziałania niedoborowi wody wypełniać będzie również zobowiązania *Konwencji o obszarach wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza jako środowisko życia ptactwa wodnego, sporządzona w Ramsarze dnia 2 lutego 1971 r.* (Dz. U. z 1978 r. poz. 24, z późn. zm.) (Konwencja Ramsarska) i *Europejskiej Konwencji Krajobrazowej, sporządzonej we Florencji dnia 20 października 2000 r.* (Dz. U. z 2006 r. poz. 98) (EKK). Ochrona obszarów wodno-błotnych odbywa się przez mądre zrównoważone użytkowanie oraz włączenie tej ochrony do polityki narodowej i krajowego systemu prawnego, w co wpisuje się PPNW. Polska jest także sygnatariuszem EKK, która obejmuje obszary lądowe oraz wody śródlądowe i morskie. EKK dostrzega problem zmiany klimatu i zagadnień związanych z zarządzaniem zasobami wodnymi oraz obecnością wody w krajobrazie. Działania realizowane w ramach Programu przeciwdziałania niedoborowi wody nakierowane będą na uwzględnienie roli mokradeł w retencjonowaniu wód oraz uwzględnienie krajobrazowej roli różnych form retencji wód.

Cele Programu przeciwdziałania niedoborowi wody są także zbieżne z priorytetami określonymi w dokumentach strategicznych na poziomie krajowym, w tym z celami *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)*, przyjętej uchwałą nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (M.P. poz. 260). Głównym oczekiwanym rezultatem SOR związanym z gospodarką wodną jest bowiem zwiększenie ilości zatrzymywanej wody do 15–20%, a jako jeden z kierunków interwencji SOR wskazano zwiększenie dyspozycyjnych zasobów wodnych i osiągnięcie wysokiej jakości wód. Wśród działań o charakterze ciągłym przypisanych do tego kierunku wymienione są: proekologiczne zarządzanie lokalnymi zasobami wodnymi, obejmujące także kształtowanie krajobrazów sprzyjających zatrzymywaniu wody, rozwój infrastruktury przeciwpowodziowej

w oparciu o inwestycje o wysokim stopniu skuteczności i racjonalności ekonomicznej oraz odpowiednie planowanie przestrzenne, w tym budowa wielofunkcyjnych, spójnych funkcjonalnie, zbiorników małej i – w szczególnych przypadkach – dużej retencji oraz zarządzanie wodami opadowymi na obszarach zurbanizowanych przez różne formy retencji i rozwój infrastruktury zieleni.

Program przeciwdziałania niedoborowi wody wpisuje się także w *Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030*. SPA 2020 przewiduje działania z zakresu retencji w ramach kierunków działań poświęconych sektorowi gospodarki wodnej, miejskiej polityce przestrzennej oraz ochronie różnorodności biologicznej i gospodarce leśnej. W *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010–2020: regiony, miasta, obszary wiejskie*, przyjętej przez Radę Ministrów uchwałą w dniu 13 lipca 2010 r. (M.P. z 2011 r. poz. 423), wśród wspieranych działań, wymieniony został także rozwój niewielkich systemów retencyjnych i zbiorników retencyjnych.

Program przeciwdziałania niedoborowi wody wpisuje się bezpośrednio w realizację celów POIiŚ 2014–2020 dla osi priorytetowej *Ochrona środowiska*, w obszarze adaptacji do zmian klimatu oraz zwiększenia możliwości zapobiegania zagrożeniom naturalnym i reagowania na nie. Realizacja projektu jest spójna z założeniami osi priorytetowej II POIiŚ oraz działania 2.1. *Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski i katastrofy oraz monitoring środowiska*. PPNW wpisuje się w także w priorytet inwestycyjny 5.II POIiŚ 2014–2020, tj. *Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami przez bezpośredni wpływ na realizację celu szczegółowego Większa ilość retencjonowanej wody oraz wyższa sprawność przeprowadzania rozpoznania i reagowania w sytuacji wystąpienia zagrożeń naturalnych i poważnych awarii*.

W PPNW zostaną także uwzględnione priorytety określone w dokumentach obecnie opracowywanych lub aktualizowanych – *Polityce ekologicznej państwa 2030* oraz *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030*.

W Programie uwzględnione zostaną wyniki analiz przeprowadzonych w ramach prac nad przeglądem i aktualizacją planów zarządzania ryzykiem powodziowym, aktualizacją planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, planami przeciwdziałania skutkom suszy na obszarach dorzeczy, krajowym programem renaturyzacji wód powierzchniowych, projektami dotyczącymi retencji realizowanymi przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, a także projektem *Opracowanie planów adaptacji do zmian klimatu w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców*, realizowanym przez MŚ. W PPNW zostaną także uwzględnione działania pochodzące z ww. dokumentów, planów i programów inwestycyjnych PGW WP, programów w zakresie rozwoju śródlądowych dróg wodnych oraz działania zgłoszone przez marszałków województw i wojewodów.

Potencjalne źródła finansowania wdrożenia PPNW

W celu pełnej realizacji zadań planowanych do realizacji w ramach wdrożenia *Programu przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2021–2027 z perspektywą do roku 2030* zidentyfikowano potencjalne źródła finansowania, wśród których należy wymienić przede wszystkim fundusze europejskie perspektywy finansowej 2021–2027, pożyczki lub kredyty udzielone przez międzynarodowe instytucje finansowe: Bank Światowy, Bank Rozwoju Rady Europy, Europejski Bank Inwestycyjny, budżet państwa, budżet jednostek samorządu terytorialnego i innych jednostek państwowych (PGW WP, Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe), NFOŚiGW i WFOŚiGW oraz partnerstwo publiczno-prywatne.

Część zadań, które zostały zaproponowane do uwzględnienia w Programie przeciwdziałania niedoborowi wody, a których realizacja została już rozpoczęta, jest finansowanych ze środków funduszy europejskich perspektywy finansowej 2014–2020 (POIiŚ 2014–2020, RPO 2014–2020).

Wykaz inwestycji Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, realizowanych lub planowanych do realizacji, służących poprawie retencji wód

Lp.	Dane podstawowe				Harmonogram		Całkowity szacunkowy koszt realizacji inwestycji [zł]	Źródło finansowania [zapewnione]	Dokumenty strategiczne, w których ujęto działanie	
	Nazwa zadania	Obszar dorzecza	Właściwy RZGW	Województwo	Ciek	Data rozpoczęcia inwestycji [rozpoczęcie realizacji robót]				Data zakończenia inwestycji
1	Ochrona przed wodami powodziowymi dolnego odcinka Wisły od Włocławka do jej ujścia do Zatoki – stopień wodny poniżej Włocławka	Wisły	KZGW	kujawsko-pomorskie	Wisła	2020	2027 (główne obiekty)	3 900 000 000	Brak	aPGW, PZRP
2	Modernizacja jazu Miłomłyn na Kanale Elbląskim	Wisły	RZGW w Gdańsku	warmińsko-mazurskie	Kanał Elbląski	2021	2023	2 000 000	Brak	-
3	Zabezpieczenie przeciwpowodziowe m. Miłomłyn. Kształtowanie poprzeczne i podłużne koryta rzeki Korbajna w km 0+000 - 7+600; 8+550 - 8+744, gm. Miłomłyn	Wisły	RZGW w Gdańsku	warmińsko-mazurskie	Korbajna	2021	2023	3 400 000	Brak	aPGW
4	Zabezpieczenie przeciwpowodziowe miasta Iława. Rzeka Tynwałd w km 0+000 - 3+780; 8+515 - 11+293; Łabędzia Struga w km 0+000 - 1+942, gm. Iława	Wisły	RZGW w Gdańsku	warmińsko-mazurskie	Tynwałd, Łabędzia Struga, Iławka	2021	2023	6 000 000	Brak	aPGW
5	Zwiększenie zdolności retencyjnych Kanału Głównego Miejskiej Niziny Chełmińskiej poprzez modernizację budowli piętrzącej w km 0+800, gm. m. Grudziądz	Wisły	RZGW w Gdańsku	kujawsko-pomorskie	Kanał Główny Miejskiej Niziny Chełmińskiej	2020	2022	1 177 797	Brak	-
6	Odbudowa cieku Brzuchówka od km 0+000 do km 3+500 wraz ze stabilizacją poziomu wody w jeziorach Brzuchowo i Mała Cerkwica	Wisły	RZGW w Gdańsku	pomorskie	Brzuchówka	2021	2024	3 000 000	Brak	aPGW
7	Utrzymanie bioróżnorodności ekosystemów wodnych terenów Pojezierza Kaszubskiego oraz Borów Tucholskich poprzez odbudowę urządzeń małej retencji wodnej	Wisły	RZGW w Gdańsku	pomorskie	Struga Goluńska, Wiercica, Trzebiocha, Struga Niedarnowo, Stara Rzeka, Dłużnica	2020	2021	2 198 430	RPO 2014-2020 / WFOSiGW / Budżet państwa	-
8	Modernizacja jazu w Samborowie na rzece Drwęcy wraz z przenoską dla kajaków	Wisły	RZGW w Gdańsku	warmińsko-mazurskie	Drwęca	2020	2022	1 100 000	Brak	-
9	Regulacja Srebrnego Potoku km 0+000 -12+167 miasto Elbląg gmina Milejewo, woj. warmińsko-mazurskie a) regulacja Srebrnego Potoku od km 1+071 do km 8+023 b) regulacja Srebrnego potoku z budową zbiornika retencyjnego km 0+000-1+052 c) usunięcie kolizji linii napowietrznej SN-15kV z projektowanym zbiornikiem retencyjnym poprzez wybudowanie linii kablowych SN-15kV	Wisły	RZGW w Gdańsku	warmińsko-mazurskie	Srebrny Potok	2019	2024	32 441 000	Brak	aPGW
10	Zbiornik wodny na Potoku Dębica w Elblągu	Wisły	RZGW w Gdańsku	warmińsko-mazurskie	Potok Dębica	2019	2023	2 209 000	Brak	aPGW, PZRP
11	Opracowanie dokumentacji i remont jazu na stopniu wodnym Augustów w km 32+500 Kanału Augustowskiego	Wisły	RZGW w Białymstoku	podlaskie	Kanał Augustowski	2019	2021	720 000	Brak	-
12	Rzeka Skroda - budowa 2 jazów w m. Zabele oraz km 16+313 w m. Janowo, gm. Kolno	Wisły	RZGW w Białymstoku	podlaskie	Skroda	2019	2021	2 240 000	Brak	-
13	Droga wodna Pisa-Narew Budowa Jazu Pisz, w tym opracowanie koncepcji udrożnienia szlaku żeglugowego	Wisły	RZGW w Białymstoku	podlaskie, warmińsko-mazurskie	Pisa, Narew	2019	2027	90 500 000	PGW WP	-
14	Opracowanie dokumentacji projektowej wraz z budową zbiornika retencyjnego na rzece Mała Lyna w Dobrym Mieście, gm. Dobre Miasto, woj. warmińsko-mazurskie	Wisły	RZGW w Białymstoku	warmińsko-mazurskie	Lyna	2020	2025	9 300 000	Brak	aPGW
15	Odbudowa jazu na rzece Szkwa km 21+100 w m. Sul, gm. Kadziło, pow. Ostrołęcki	Wisły	RZGW w Białymstoku	mazowieckie	Szkwa	2019	2021	1 800 000	PGW WP	aPGW
16	Kształtowanie przekroju poprzecznego i podłużnego rzeki Bętlewianki w km 0+700 - 2+500 w celu zwiększenia możliwości retencjonowania w dolinie wody	Wisły	RZGW w Warszawie	kujawsko-pomorskie	Bętlewianka	2019	2022	6 088 000	Brak	aPGW
17	Odbudowa jazu na rzece Potok Zadębie w km 0+700, gm. Raciąż, pow. płoński	Wisły	RZGW w Warszawie	mazowieckie	Potok Zadębie	2019	2021	555 000	Brak	aPGW
18	Odbudowa jazu na rzece Potok Zadębie w km 6+716, gm. Siemiątkowo, pow. Żuromiński	Wisły	RZGW w Warszawie	mazowieckie	Potok Zadębie	2019	2021	497 000	Brak	aPGW
19	Przebudowa rzeki Węgielka w km 9+700 - 20+650 wraz z budową jazu, gm. Przasnysz	Wisły	RZGW w Warszawie	mazowieckie	Węgielka	2019	2022	20 038 000	Brak	aPGW
20	Utworzenie rezerwy powodziowej w stawie młyńskim Piechota na rzece Skrwie Lewej w km 28+700 w m. Strzałki, gm. Gostynin	Wisły	RZGW w Warszawie	mazowieckie	Skrwa Lewa	2019	2021	5 114 000	Brak	-
21	Przebudowa zbiornika wodnego „Ruda”, gm. Lipowiec Kościelny, pow. mławski, woj. mazowieckie i gm. Iłowo-Osada, pow. działowski, woj. warmińsko-mazurskie	Wisły	RZGW w Warszawie	mazowieckie, warmińsko-mazurskie	Mławka	2019	2021	15 331 000	PGW WP	-
22	Przebudowa jazów ZW Brody Iłżeckie wraz z modernizacją konstrukcji zamknięć w m. Brody woj. świętokrzyskie	Wisły	RZGW w Warszawie	świętokrzyskie	Kamienna	2019	2021	9 500 702	PGW WP	PZRP
23	Budowa zbiornika retencyjnego "Bzin" w Skarżysku-Kamiennej	Wisły	RZGW w Warszawie	świętokrzyskie	Kamienna	-	-	-	Brak	-
24	Budowa i przebudowa infrastruktury związanej z rozwojem funkcji gospodarczych na szlakach wodnych Wielkich Jezior Mazurskich wraz z budową śluzy „Guzianka II” i remontem śluzy „Guzianka I” / Etap III- remont śluzy „Guzianka I” oraz śluzy i jazu w Kwiku, udrożnienie szlaku wodnego WJM poprzez prace hydrotechniczne przy kanałach i ich połączeniach z jeziorami, przebudowa umocnień 3 kanałów i rzeki Węgorapy, przebudowa nabrzeża jezior: Mikotajskie i Niegocin	Wisły	RZGW w Warszawie	warmińsko-mazurskie	Wielkie Jeziora Mazurskie	2019	2022	31 795 000	RPO 2014-2020 / WFOSiGW / Budżet państwa	aPGW

Lp.	Dane podstawowe				Harmonogram		Całkowity szacunkowy koszt realizacji inwestycji [zł]	Źródło finansowania [zapewnione]	Dokumenty strategiczne, w których ujęto działanie	
	Nazwa zadania	Obszar dorzecza	Właściwy RZGW	Województwo	Ciek	Data rozpoczęcia inwestycji [rozpoczęcie realizacji robót]				Data zakończenia inwestycji
25	Zbiornik malej retencji Tkaczewska Góra (rz. Bzura), gm. Parzęczew, pow. zgierski	Wisły	RZGW w Warszawie	łódzkie	Bzura			186 235 000	Brak	-
26	Odbudowa i uszczelnienie koryta Kanalu Wieprz - Krzna wraz z budowlami w km 11+000 - 40+570, Część III w km 30+530 - 40+570, gm. Ludwin, gm. Puchaczów pow. Łęczna	Wisły	RZGW w Lublinie	lubelskie	sztuczna zlewnia KW-K (Wieprz - Krzna)	2019	2022	66 544 000	Brak	PZRP
27	Odbudowa i uszczelnienie koryta Kanalu Wieprz-Krzna wraz z budowlami w km 40+570 - 71+000, Część II w km 49+730 - 59+710, gm. Uścimów pow. Lubartów, gm. Sosnowica pow. Parczew	Wisły	RZGW w Lublinie	lubelskie	sztuczna zlewnia KW-K (Wieprz - Krzna)	2019	2022	61 564 000	Brak	PZRP
28	Odbudowa i uszczelnienie koryta Kanalu Wieprz-Krzna wraz z budowlami w km 40+570 - 71+000, Część III w km 59+710 - 71+000, gm. Sosnowica, pow. Parczew	Wisły	RZGW w Lublinie	lubelskie	sztuczna zlewnia KW-K (Wieprz - Krzna)	2019	2022	75 140 000	Brak	PZRP
29	Odbudowa i uszczelnienie koryta Kanalu Wieprz - Krzna wraz z budowlami w km 11+000 - 40+570, Część II w km 21+150 - 30+530, gm. Milejów, gm. Puchaczów pow. Łęczna	Wisły	RZGW w Lublinie	lubelskie	sztuczna zlewnia KW-K (Wieprz - Krzna)	2019	2021	69 004 000	Brak	PZRP
30	Odbudowa i uszczelnienie koryta Kanalu Wieprz - Krzna wraz z budowlami w km 71+000 - 76+000, gm. Sosnowica i gm. Dębowa Kłoda pow. Parczew	Wisły	RZGW w Lublinie	lubelskie	sztuczna zlewnia KW-K (Wieprz - Krzna)	2019	2022	31 020 000	Brak	aPGW PZRP
31	Odbudowa i uszczelnienie koryta Kanalu Wieprz-Krzna wraz z budowlami w km 40+570 - 71+000, Część I w km 40+570 - 49+730 gm. Ludwin, pow. Łęczna, gm. Uścimów, pow. Lubartów	Wisły	RZGW w Lublinie	lubelskie	sztuczna zlewnia KW-K (Wieprz - Krzna)	2019	2022	63 198 000	Brak	PZRP
32	Przebudowa grobli i budowli zbiornika Mosty - II etap - przebudowa grobli w km 0+000 - 2+080 i 5+270 - 8+040 i czaszy zbiornika, ob. 1 przebudowa grobli i budowli zbiornika w km 0+000 - 2+080, gm. Podedwórze	Wisły	RZGW w Lublinie	lubelskie	KWK (Zielawa)	2019	2021	12 066 000	Brak	-
33	Przebudowa grobli i budowli zbiornika Mosty - II etap - przebudowa grobli w km 0+000 - 2+080 i 5+270 - 8+040 i czaszy zbiornika, ob. 2 przebudowa grobli i budowli zbiornika w km 5+270 - 8+040, gm. Podedwórze	Wisły	RZGW w Lublinie	lubelskie	KWK (Hanna, Zielawa)	2019	2021	17 073 000	Brak	-
34	Przebudowa grobli i budowli zbiornika Mosty - II etap - przebudowa grobli w km 0+000 - 2+080 i 5+270 - 8+040 i czaszy zbiornika, ob. 3 odmulenie czaszy zbiornika na pow. 385 ha, gm. Podedwórze	Wisły	RZGW w Lublinie	lubelskie	KWK (Zielawa)	2019	2021	8 377 000	Brak	-
35	Remont i rozbudowa zbiornika Dratów w systemie Kanalu Wieprz - Krzna, gm. Łęczna, pow. Łęczyński, obiekt 2 - grobla zbiornika Dratów w km 0+000-2+137	Wisły	RZGW w Lublinie	lubelskie	KWK	2019	2021	6 530 000	Brak	-
36	Remont i rozbudowa zbiornika Dratów w systemie Kanalu Wieprz - Krzna, gm. Łęczna, pow. Łęczyński, obiekt 3 - grobla zbiornika Dratów w km 2+137-3+340	Wisły	RZGW w Lublinie	lubelskie	KWK	2019	2021	4 234 000	Brak	-
37	Rewitalizacja i odbudowa Zalewu Zembrzyckiego w Lublinie	Wisły	RZGW w Lublinie	lubelskie	Bystrzyca	2019	2026	256 491 209	Brak	aPGW
38	Zwiększenie możliwości retencji wody w dolinie pot. Pogwizdówka na terenie miejscowości Pogwizdów, Medynia Lancucka, Medynia Głogowska, gm. Czarna, woj. podkarpackie	Wisły	RZGW w Rzeszowie	podkarpackie	Pogwizdówka	2023	2025	5 377 982	Brak	-
39	Budowa zbiornika Kąty Myscowa	Wisły	RZGW w Rzeszowie	podkarpackie	Wisłoka	2022	2030	1 000 000 000	Brak	aPGW PZRP
40	Budowa zbiornika retencyjnego w miejscowości Wiśniowa na cieku Szufnarówka, gm. Wiśniowa, woj. podkarpackie	Wisły	RZGW w Rzeszowie	podkarpackie	Szufnarówka	2022	2024	2 625 000	Brak	-
41	Rewitalizacja Zbiornika Rożnowskiego	Wisły	RZGW w Krakowie	małopolskie	Dunajec	-	-	-	Brak	-
42	Budowa stopnia wodnego Niepotomicze	Wisły	RZGW w Krakowie	małopolskie	Wisła	2023	2030	500 000 000	Brak	-
43	Zrównoważony rozwój gospodarczy zlewni rzeki Nidy w związku z obszarami Natura 2000 - etap 1 (Rewitalizacja zalewu pińczowskiego)	Wisły	RZGW w Krakowie	świętokrzyskie	Nida	2021	2024	65 044 666	Brak	PZRP
44	Opracowanie koncepcji przeciwpowodziowej zlewni cieku Starowiejskiego	Wisły	RZGW w Gliwicach	śląskie	Starowiejski	2020	2022	260 000	Brak	-
45	Centra Operacyjne (komponent 4B)	Odry i Wisły	RZGW we Wrocławiu	dolnośląskie	Wrocław	2019	2023	169 728 000	POPDOW	-
46	Odprowadzenie wód opadowych i roztopowych ze zlewni rzeki Bukowej wraz z ochroną przed powodzią terenów gminy Dobra, Kolbaskowo i Szczecin, leżących w zlewni rzeki Bukowej	Odry	RZGW w Szczecinie	zachodniopomorskie	-	2019	2027	57 067 816	Brak	PZRP
47	Zwiększenie retencji jeziorowej i korytowej w województwie zachodniopomorskim - Etap I	Odry	RZGW w Szczecinie	zachodniopomorskie	Jezioro Morzycko, jezioro Kościuski, jezioro Kościelne, jezioro Korytowo, jezioro Raduń, jezioro Gągnowo, jezioro Trzygłowskie Drugie, rzeka StuchowskaStruga, rzeka Płonia, kanał Jamieński Nurt	2019	2021	3 939 605	RPO 2014-2020	-
48	Zwiększenie retencji jeziorowej i korytowej w województwie zachodniopomorskim - Etap II	Odry	RZGW w Szczecinie	zachodniopomorskie	Łąbędzie Bagno, Ina, Radew (kanał Morgowo, Ina, Radew)	2019	2021	11 677 060	RPO 2014-2020	-
49	Zwiększenie retencji jeziorowej i korytowej w Regionie wodnym Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Odry	RZGW w Szczecinie	zachodniopomorskie	-	2019	2027	31 300 000	Brak	-
50	Budowla regulująca przepływ wód rzeki Regi na odcinku Kłodkowo - Gąbin - retencja dolinowa		RZGW w Szczecinie	zachodniopomorskie	Rega	2020	2021	37 000 000	Brak	PZRP
51	Retencja w zlewni rzek Uniasty i Polnicy		RZGW w Szczecinie	zachodniopomorskie	Uniasta, Polnica	2019	2021	100 000	Brak	-
52	Stabilizacja poziomu lustra wody w jeziorze Kiełpino		RZGW w Szczecinie	zachodniopomorskie	Jezioro Kiełpino	2019	2021	50 000	Brak	-

Lp.	Dane podstawowe				Harmonogram		Całkowity szacunkowy koszt realizacji inwestycji [zł]	Źródło finansowania [zapewnione]	Dokumenty strategiczne, w których ujęto działanie	
	Nazwa zadania	Obszar dorzecza	Właściwy RZGW	Województwo	Ciek	Data rozpoczęcia inwestycji [rozpoczęcie realizacji robót]				Data zakończenia inwestycji
53	Kształtowanie przekroju podłużnego i poprzecznego oraz układu poziomego Kanalu Bachorza od km 0+000 do km 14+000	Odry	RZGW w Bydgoszczy	kujawsko-pomorskie	Kanal Bachorza	2019	2026	13 608 000	Brak	aPGW
54	Odbudowa budowli piętrzącej na cieku Panna Północna w km 10+184 – rozbiórka istniejącej zastawki oraz budowa nowego urządzenia piętrzącego na wypływie z Jeziora Wiecanowskiego	Odry	RZGW w Bydgoszczy	kujawsko-pomorskie	Panna Północna	2020	2021	630 000	Brak	-
55	Regulacja Białej Strugi od km 1+700 do km 9+170	Odry	RZGW w Bydgoszczy	kujawsko-pomorskie	Biała Struga	2020	2021	809 000	Brak	-
56	Odbudowa jazu Klawek	Odry	RZGW w Bydgoszczy	wielkopolskie	Łobzonka	2019	2025	9 187 000	Brak	-
57	Odbudowa kanału Małgosia	Odry	RZGW w Bydgoszczy	wielkopolskie	Kanał Małgosia	2021	2022	8 629 000	PGW WP	aPGW
58	Odbudowa kanału Zawada	Odry	RZGW w Bydgoszczy	wielkopolskie	Kanał Zawada	2021	2023	5 000 000	Brak	-
59	Odbudowa kanału Zawada - aktualizacja dokumentacji projektowej	Odry	RZGW w Bydgoszczy	wielkopolskie	Kanał Zawada	2021	2022	50 000	Brak	-
60	Podpiętrzenie jeziora Falmierowskiego	Odry	RZGW w Bydgoszczy	wielkopolskie	Kanał Miotkowski	2021	2023	1 983 000	Brak	-
61	Stabilizacja poziomu lustra wody jeziora Miejskiego	Odry	RZGW w Bydgoszczy	wielkopolskie	Głomia	2021	2022	841 000	Brak	-
62	Opracowanie wariantowej analizy sposobu udrożnienia budowli piętrzących na odcinku cieku istotnego Płitnica wraz ze wskazaniem wariantu do realizacji oraz opracowaniem dokumentacji projektowej	Odry	RZGW w Bydgoszczy	wielkopolskie, zachodniopomorskie	Płitnica	2021	2022	500 000	Brak	-
63	Jaz rzeki Rgilewki w km 13+145 w m. Barłogi, gm. Grzegorzew	Odry	RZGW w Poznaniu	wielkopolskie	Rgilewka	2020	2021	1 960 000	Brak	aPGW
64	Jaz rzeki Rgilewki w km 14+305 w m. Boryslawice Zamkowe, gm. Grzegorzew	Odry	RZGW w Poznaniu	wielkopolskie	Rgilewka	2020	2021	1 960 000	Brak	aPGW
65	Jaz rzeki Rgilewki w km 15+720 w m. Boryslawice Zamkowe, gm. Grzegorzew	Odry	RZGW w Poznaniu	wielkopolskie	Rgilewka	2021	2022	1 960 000	Brak	aPGW
66	Jaz rzeki Rgilewki w km 17+540 w m. Boryslawice Kościelne, gm. Grzegorzew	Odry	RZGW w Poznaniu	wielkopolskie	Rgilewka	2021	2022	1 960 000	Brak	aPGW
67	Jaz rzeki Rgilewki w km 20+250 w m. Cząstków, gm. Kłodawa	Odry	RZGW w Poznaniu	wielkopolskie	Rgilewka	2022	2023	1 960 000	Brak	aPGW
68	Jaz rzeki Rgilewki w km 22+762 w m. Cząstków, gm. Kłodawa	Odry	RZGW w Poznaniu	wielkopolskie	Rgilewka	2022	2023	1 960 000	Brak	aPGW
69	Odbudowa jazu na rzece Moskawie w km 5+523 w m. Czarnotki	Odry	RZGW w Poznaniu	wielkopolskie	Moskawa	2021	2022	1 500 000	Brak	-
70	Odbudowa Kanalu Miłosławskiego z obwałowaniami - etap I, gm. Zaniemyśl, Środa Wielkopolska	Odry	RZGW w Poznaniu	wielkopolskie	Kanał Miłosławski	2022	2026	34 016 150	Brak	-
71	Odbudowa rzeki Sama	Odry	RZGW w Poznaniu	wielkopolskie	Sama, Kanał Gałowski (Sama)	2020	2025	37 998 129	Brak	aPGW
72	Zbiornik Kamieniec	Odry	RZGW w Poznaniu	wielkopolskie	Struga Kamieniecka (Kanał Grabarski)	2022	2027	63 094 000	Brak	-
73	Zbiornik Laskownica, gm. Gołańcz	Odry	RZGW w Poznaniu	wielkopolskie	Struga Gołaniecka, Kanał Wapno-Laskownica (Struga Gołaniecka)	2020	2025	40 161 933	Brak	aPGW
74	Zbiornik Radzyny - modernizacja - dokumentacja projektowa	Odry	RZGW w Poznaniu	wielkopolskie	Sama	2021	2023	5 000 000	Brak	-
75	Zbiornik Środa Wielkopolska - modernizacja urządzeń piętrzących	Odry	RZGW w Poznaniu	wielkopolskie	Moskawa	2022	2024	5 000 000	Brak	-
76	Zbiornik Tulce, gm. Kleszczewo, pow. poznański	Odry	RZGW w Poznaniu	wielkopolskie	Męcina	2020	2025	18 330 196	Brak	aPGW
77	Zbiornik Wielowieś Klasztorna na rzece Prośnie	Odry	RZGW w Poznaniu	wielkopolskie	Proсна	2023	2028	1 000 400 000	Brak	aPGW PZRP
78	Budowa zbiornika retencyjnego Dzierżawy-Drozdów (Kanał A Drozdów) gm. Świnice Warckie, Wartkowie, pow. łęczycki, poddębicki,	Odry	RZGW w Poznaniu	łódzkie	dopływ spod Brudnówka	-	-	13 900 000	Brak	-
79	Zbiornik małej retencji Sarny (rz. Trojanówka) gm. Błaszki, pow. sieradzki	Odry	RZGW w Poznaniu	łódzkie	Trojanówka	-	-	19 220 000	Brak	-
80	Budowa stopnia wodnego Lubiąż na rz. Odrze w rejonie wsi Gliniany	Odry	RZGW we Wrocławiu	dolnośląskie	Odra	2018 (dok.)	2027	400 000 000	PGW WP	aPGW PZRP
81	Budowa stopnia wodnego Ścinawa na rz. Odrze	Odry	RZGW we Wrocławiu	dolnośląskie	Odra	2019 (dok.)	2027	400 000 000	PGW WP	-
82	Maleszów - budowa zbiornika retencyjnego gm. Kondratowice	Odry	RZGW we Wrocławiu	dolnośląskie	Mała Śięża, Żelowicka Woda	2019	2024	29 276 000	Brak	PZRP
83	Siekierka - zwiększenie retencji i poprawa bioróżnorodności	Odry	RZGW we Wrocławiu	dolnośląskie	Siekierka	2019	2024	61 332 000	Brak	aPGW PZRP
84	Odbudowa Rzeki Kanał Kożusznia w km 0+000 - 14+600	Odry	RZGW we Wrocławiu	lubuskie	Kanał Kożusznia, Czarna Struga	2019	2023	30 148 000	Brak	aPGW

Lp.	Dane podstawowe				Harmonogram		Całkowity szacunkowy koszt realizacji inwestycji [zł]	Źródło finansowania [zapewnione]	Dokumenty strategiczne, w których ujęto działanie	
	Nazwa zadania	Obszar dorzecza	Właściwy RZGW	Województwo	Ciek	Data rozpoczęcia inwestycji [rozpoczęcie realizacji robót]				Data zakończenia inwestycji
85	Projekt budowlany i projekt wykonawczy na budowę stopnia wodnego Krosno Odrzańskie na rz. Odrze wraz z uzyskaniem decyzji o pozwoleniu na realizację inwestycji	Odry	RZGW we Wrocławiu	lubuskie	Odra	2019	2023	15 000 000	Brak	-
86	Budowa zbiornika wodnego Miejska Górka	Odry	RZGW we Wrocławiu	wielkopolskie	Dąbrocznia	2019	2022	50 000 000	Brak	aPGW
87	Budowa zbiornika wodnego Rokosowo	Odry	RZGW we Wrocławiu	wielkopolskie	Rów Polski	2019	2022	39 500 000	Brak	aPGW
88	Budowa jazu kłapowego na stopniu wodnym Ujście Nysy w km 180,50 rzeki Odry z uwzględnieniem obiektów towarzyszących	Odry	RZGW w Gliwicach	opolskie	Odra	2020	2022	135 000 000	POIiŚ 2014-2020	aPGW
89	Modernizacja 3 długich słuz pociągowych z ich awanportami i sterowaniami na stopniach wodnych: Januszkowice, Krapkowice i Opole, oraz rewitalizacja słuz krótkich dla ciągłości żeglugi śródlądowej - przystosowanie Odry do III klasy drogi wodnej	Odry	RZGW w Gliwicach	opolskie	Odra	2020	2023	185 000 000	POIiŚ 2014-2020	aPGW
90	Modernizacja jazów odrzańskich na odcinku w zarządzie RZGW Wrocław, woj. opolskie - etap I jazów sektorowych (Jazy w Januszkowicach, Wróblinie i Zwanowicach)	Odry	RZGW w Gliwicach	opolskie	Odra	2016	2021	109 762 415	POIiŚ 2014-2020	aPGW
91	Modernizacja jazów odrzańskich na odcinku w zarządzie RZGW Wrocław, woj. opolskie - etap II (Jazy Krępa, Groszowice i Dobrzeń)	Odry	RZGW w Gliwicach	opolskie	Odra	2019	2022	140 000 000	POIiŚ 2014-2020	aPGW
92	Przebudowa polderu Żelazna (etap I, etap II)	Odry	RZGW w Gliwicach	opolskie	Odra	2020	2023	111 446 025	RPO 2014-2020 / WFOŚiGW / Budżet państwa	PZRP
93	Zbiornik przeciwpowodziowy Kottarnia na rzece Bierawce	Odry	RZGW w Gliwicach	opolskie	Bierawka	2023	2026	130 000 000	Brak	planowane zgłoszenie do aPZRP i II aPGW
94	Naprawa i modernizacja skarp i urządzeń zbiornika wodnego Dzierżno Duże, stanowiącego ochronę przeciwpowodziową doliny Kłodnicy oraz podstawowe źródło zapewnienia wody żeglugaowej dla Kanalu Gliwickiego	Odry	RZGW w Gliwicach	śląskie	Kłodnica	2020	2028	67 100 000	Brak	aPGW
								10 083 833 116		

Załącznik nr 2 do „Założeń do Programu przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2021–2027 z perspektywą do roku 2030”

Wykaz inwestycji zgłoszonych w ramach opiniowania projektu uchwały Rady Ministrów w sprawie przyjęcia „Założeń do Programu przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2021–2027 z perspektywą do roku 2030”							
Lp.	Nazwa zadania	Obszar dorzecza	Województwo	Ciek	Pojemność [m ³]	Powierzchnia [ha]	Podmiot zgłaszający
1	Jagodnik	Wisły	podkarpackie	Trześniówka, Jamnica	130 000	7,00	Marszałek województwa podkarpackiego
2	Dulcza - I	Wisły	podkarpackie	b.n.	230 000	11,80	Marszałek województwa podkarpackiego
3	Gogołówka	Wisły	podkarpackie	Gogołówka	310 000	25,00	Marszałek województwa podkarpackiego
4	Kamionki	Wisły	podkarpackie	Kamionka	654 000	30,00	Marszałek województwa podkarpackiego
5	Horyniec	Wisły	podkarpackie	Radróżka	240 000	12,00	Marszałek województwa podkarpackiego
6	Cisowa-Arboretum	Wisły	podkarpackie	Cisowa	340 000	17,00	Marszałek województwa podkarpackiego
7	Lipisko I	Wisły	podkarpackie	Tanew	390 000	26,00	Marszałek województwa podkarpackiego
8	Piskorowice	Wisły	podkarpackie	Lubinka	808 315	39,43	Marszałek województwa podkarpackiego
9	Pisarowce	Wisły	podkarpackie	Sanoczek	190 000	15,00	Marszałek województwa podkarpackiego
10	Cieplice C-2	Wisły	podkarpackie	Lubenia	150 000	10,00	Marszałek województwa podkarpackiego
11	Kobylica Wołoska	Wisły	podkarpackie	Łazanka	100 000	10,00	Marszałek województwa podkarpackiego
12	Surmaczówka	Wisły	podkarpackie	Lubaczówka	200 000	10,00	Marszałek województwa podkarpackiego
13	Pizuny	Wisły	podkarpackie	Tanew	100 000	8,00	Marszałek województwa podkarpackiego
14	Sanoczek	Wisły	podkarpackie	Sanoczek	170 000	13,00	Marszałek województwa podkarpackiego
15	Koziejówki - Witki	Wisły	podkarpackie	Wirowa	1 500 000	100,00	Marszałek województwa podkarpackiego
16	Wilkowyja	Wisły	podkarpackie	Blotnia	140 000	7,00	Marszałek województwa podkarpackiego
17	Ulanów U-1	Wisły	podkarpackie	Tanew	500 000	25,00	Marszałek województwa podkarpackiego
18	Biażowa-Wilczaki	Wisły	podkarpackie	b.n.	180 000	10,00	Marszałek województwa podkarpackiego
19	Budy Głogowskie	Wisły	podkarpackie	Osina	600 000	40,00	Marszałek województwa podkarpackiego
20	Malne	Wisły	podkarpackie	rów melioracyjny G-3	300 000	20,00	Marszałek województwa podkarpackiego
21	Jasienica Rosielna	Wisły	podkarpackie	Rosielna	100 000	4,00	Marszałek województwa podkarpackiego
22	Jasionka	Wisły	podkarpackie	Świerkowiec	221 000	9,70	Marszałek województwa podkarpackiego
23	Bratkowice-Krzaki	Wisły	podkarpackie	Osina	180 000	10,00	Marszałek województwa podkarpackiego
24	Raniżów-Poreby	Wisły	podkarpackie	Zyzoga	8 700 000	375,00	Marszałek województwa podkarpackiego

Lp.	Nazwa zadania	Obszar dorzecza	Województwo	Ciek	Pojemność [m ³]	Powierzchnia [ha]	Podmiot zgłaszający
25	Krawce	Wisły	podkarpackie	Łęg	7 200 000	360,00	Marszałek województwa podkarpackiego
26	Niewistka — Dynów	Wisły	podkarpackie	San	-	-	Marszałek województwa podkarpackiego
27	Łączki Kucharskie	Wisły	podkarpackie	Wielopolka	-	-	Marszałek województwa podkarpackiego
28	Wierna rzeka	Wisły	świętokrzyskie	Łososina	-	-	Marszałek województwa świętokrzyskiego
29	Rewitalizacja Zalewu Lubianka	Wisły	świętokrzyskie	Lubianka	-	-	Marszałek województwa świętokrzyskiego
30	Kosin	Wisły	lubelskie	Karasiówka	3 275 000	131,00	Wojewoda lubelski
31	Zbiornik na Prośnie	Odry	opolskie	Prosna	3 500 000	-	Wojewoda opolski
32	Krapkowice	Odry	opolskie	Odra	40 000 000	-	Wojewoda opolski
33	Orzeżyn	Odry	łódzkie	Swędrnia	880 000	55,00	Marszałek województwa łódzkiego
34	Pustelnik	Odry	łódzkie	Myja	120 000	10,00	Marszałek województwa łódzkiego
35	Klonowa - Czajków	Odry	łódzkie	Łużyca	196 000	14,00	Marszałek województwa łódzkiego
36	Budowa zbiornika retencyjnego w ciągu kanału „Bachorza Duża” wraz z jego odbudową i regulacją	Odry	kujawsko-pomorskie	Bachorza Duża	-	-	Wojewoda kujawsko-pomorski
37	Budowa zbiornika retencyjnego przy Kanale Gocanowskim na wysokości wsi Głębokie	Odry	kujawsko-pomorskie	Kanał Gocanowski	-	-	Wojewoda kujawsko-pomorski
38	Budowa zbiornika retencyjnego w ciągu rowu RR w miejscowości Chelme, Chelmiczki, Janocin	Odry	kujawsko-pomorskie	-	-	-	Wojewoda kujawsko-pomorski
39	Budowa małych zbiorników wodnych w m. Radziejów, Piotrków Kujawski, Dobrze, Osiecin, Topólka, Bytoń	Odry	kujawsko-pomorskie	-	-	-	Wojewoda kujawsko-pomorski
40	Udrożnienie cieków wodnych	Odry	kujawsko-pomorskie	Kanał Bachorze wraz z dopływami, Kanał Gopło wraz z dopływami, Kanał Głuszyn Dębołęka wraz z dopływami	-	-	Wojewoda kujawsko-pomorski
41	Przerzut wód kopalnianych do wód Pojezierza Gnieźnieńskiego w gminie Jeziora Wielkie	Odry	kujawsko-pomorskie	Wody jeziora Ostrowskiego i Wójcińskiego	-	-	Wojewoda kujawsko-pomorski
42	Utworzenie małej retencji na cieku (rzece) Kolczatka w miejscowości Nakło n. Notecią	Odry	kujawsko-pomorskie	rzeka Kolczatka	-	-	Wojewoda kujawsko-pomorski
43	Utworzenie małej retencji w miejscowości Paterek, w gminie Nakło nad Notecią	Odry	kujawsko-pomorskie	-	-	-	Wojewoda kujawsko-pomorski

Lp.	Nazwa zadania	Obszar dorzecza	Województwo	Ciek	Pojemność [m ³]	Powierzchnia [ha]	Podmiot zgłaszający
44	Utworzenie małej retencji w miejscowości Chrząstowo-Malocin, w gminie Nakło nad Notecią	Odry	kujawsko-pomorskie	-	-	-	Wojewoda kujawsko-pomorski
45	Odbudowa systemu małej retencji w miejscowości Karnowo, w gminie Nakło nad Notecią	Odry	kujawsko-pomorskie	-	-	-	Wojewoda kujawsko-pomorski
46	Odbudowa systemu małej retencji w miejscowości Olszewka, w gminie Nakło nad Notecią	Odry	kujawsko-pomorskie	-	-	-	Wojewoda kujawsko-pomorski
47	Utworzenie małej retencji w miejscowości Nakło nad Notecią, w gminie Nakło nad Notecią	Odry	kujawsko-pomorskie	-	-	-	Wojewoda kujawsko-pomorski
48	Utworzenie małej retencji w miejscowości Nakło nad Notecią – park 700-lecia, w gminie Nakło nad Notecią	Odry	kujawsko-pomorskie	-	-	-	Wojewoda kujawsko-pomorski
49	Budowa zbiornika retencyjnego w Świeciu nad Osą, w gminie Świecie nad Osą	Wisły	kujawsko-pomorskie	Osa	-	15,25	Wojewoda kujawsko-pomorski
50	Odbudowa rowów odprowadzających wraz z systemem zastawek i grobli w gminie Ryńsk	Wisły	kujawsko-pomorskie	Jazioro Wieczno, odpływ-Struga Toruńska, Jezioro Sitno, odpływ- Kanał Sitno	-	-	Wojewoda kujawsko-pomorski
51	Budowa zbiornika retencyjnego przy Oczyszczalni Ścieków w Unisławiu, w gminie Unisław	Wisły	kujawsko-pomorskie	Raciniewo	-	1,30	Wojewoda kujawsko-pomorski
52	Budowa zbiornika retencyjnego przy ul. Podgórznej w Unisławiu, w gminie Unisław	Wisły	kujawsko-pomorskie	-	-	1,00	Wojewoda kujawsko-pomorski
53	Budowa zbiornika retencyjnego przy Cukrowni, w gminie Unisław	Wisły	kujawsko-pomorskie	-	-	9,45	Wojewoda kujawsko-pomorski
54	Utworzenie małej retencji w miejscowości Książki, w gminie Książki	Wisły	kujawsko-pomorskie	-	-	-	Wojewoda kujawsko-pomorski
55	Wykonanie urządzeń melioracji wodnych w gminie Chrostkowo	Wisły	kujawsko-pomorskie	-	-	-	Wojewoda kujawsko-pomorski
56	Odmulenie i konserwacja zbiorników retencyjnych (5 sztuk) w gminie Dąbrowa Biskupia	Wisły	kujawsko-pomorskie	-	-	-	Wojewoda kujawsko-pomorski
57	Montaż systemu zastawek na terenie gminy Rypin	Wisły	kujawsko-pomorskie	-	-	-	Wojewoda kujawsko-pomorski
58	Udrożnienie cieków wodnych i urządzeń melioracyjnych na terenie gminy Rypin	Wisły	kujawsko-pomorskie	-	-	-	Wojewoda kujawsko-pomorski
59	Budowa zbiorników retencyjnych na terenie gminy Rypin	Wisły	kujawsko-pomorskie	-	-	-	Wojewoda kujawsko-pomorski

Lp.	Nazwa zadania	Obszar dorzecza	Województwo	Ciek	Pojemność [m ³]	Powierzchnia [ha]	Podmiot zgłaszający
60	Odtworzenie zbiornika wodnego Kowalewo na cieku podstawowym Wierzniczka	Wisły	kujawsko-pomorskie	-	-	12,00	Wojewoda kujawsko-pomorski
61	Odbudowa zbiornika wodnego Kowalewo	Wisły	kujawsko-pomorskie	-	-		Wojewoda kujawsko-pomorski
62	Odbudowa urządzeń melioracyjnych (oczek wodnych, przepustów zbiorników retencyjnych – 35 sztuki) na terenie gminy Kowalewo Pomorskie	Wisły	kujawsko-pomorskie	-	-	-	Wojewoda kujawsko-pomorski
63	Budowa zastawek piętrzących na terenie gminy Kowalewo Pomorskie	Wisły	kujawsko-pomorskie	-	-	-	Wojewoda kujawsko-pomorski
64	Budowa zbiorników retencyjnych, zastawek, zbiorników wodnych na terenie gminy Choceń	Wisły	kujawsko-pomorskie	-	-	-	Wojewoda kujawsko-pomorski
65	Odtworzenie, rozbudowa i modernizacja zbiorników nadziemnych na terenie gminy Boniewo	Wisły	kujawsko-pomorskie	-	-	-	Wojewoda kujawsko-pomorski
66	Budowa zbiornika retencyjnego w gminie Lubraniec	Wisły	kujawsko-pomorskie	-	-	-	Wojewoda kujawsko-pomorski
67	Rewitalizacja rzeki Trażyna	Wisły	kujawsko-pomorskie	-	-	-	Wojewoda kujawsko-pomorski